



Cyfoeth Naturiol Cymru

Cyfarfod Bwrdd 19 Mawrth 2013

Teitl y Papur	Cynllun Iaith Gymraeg
Cyfeirnod y Papur:	Papur 5 (03/13)
Paratowyd y Papur gan:	Mark Hughes

Pwrrpas y Papur:	Penderfyniad
Argymhelliad:	Nodi'r ymateb i'r ymgynghoriad cyhoeddus ar Gynllun Iaith Gymraeg Cyfoeth Naturiol Cymru a'r ymateb arfaethedig a baratowyd gan Grŵp Cynllun Iaith Gymraeg y Rhaglen Cymru Fyw.
Penderfyniad sy'n Ofynnol:	Cadarnhau'r ymateb i'r ymgynghoriad cyhoeddus

Effaith: Dylid nodi – mae'n bosib nad yw pob pennawd yn berthnasol i'r pwnc	Effaith ar yr Amgylchedd: Effaith ar yr Economi: Effaith ar y Gymuned: Effaith ar Wybodaeth:
--	---

Y Pwnc

1. Mae Comisiynydd y Gymraeg wedi gofyn i Cyfoeth Naturiol Cymru gyflwyno Cynllun Iaith Gymraeg i'w ystyried erbyn Mawrth 29^{ain} 2013 fan bellaf.

Crynodeb

2. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cynnal ymgynghoriad cyhoeddus ar ei Gynllun Iaith Gymraeg arfaethedig, gyda chytundeb Comisiynydd y Gymraeg. Daeth yr ymgynghoriad i ben ar Fawrth 5^{ed} 2013. Mae Grŵp Cynllun Iaith Gymraeg y Rhaglen Cymru Fyw wedi ystyried yr ymatebion. Dyma grynodeb o'r ymatebion hyn:
3. Daeth 46 o ymatebion i law, gan gynnwys 10 gan aelodau o staff yn ystod y pythefnos cyn i'r ymgynghoriad gael ei agor i'r cyhoedd. O blith y rhain, roedd 12 (~26%) yn cefnogi'r cynllun yn llwyr, roedd 24 (~52%) yn gefnogol yn gyffredinol ond â rhai pryderon ynghylch y cynllun, ac roedd 9 (~20%) yn bryderus iawn ynghylch goblygiadau'r cynllun. Mae'r gyfran hon yn debyg i'r hyn a gafwyd yn yr ymateb gan UNSAIN ar ran ei aelodau, lle'r oedd y canrannau'n ~28%, ~47%, a ~25%. Dyma'r prif feysydd sy'n peri pryder:
4. Ceir pryder ynghylch swyddogaethau presennol unigolion, a chyfleoedd iddynt symud ymlaen yn eu gyrfa, yn enwedig wrth iddynt symud i Cyfoeth Naturiol Cymru.
5. Ceir pryder y gallem roi blaenoriaeth i sgiliau iaith Gymraeg dros sgiliau eraill, yn enwedig rhai o'r sgiliau arbenigol yn Cyfoeth Naturiol Cymru.
6. Ceir teimlad bod blaenoriaethau busnes yn cael eu hystumio o blaid yr Iaith Gymraeg mewn cyfnod o galedi economaidd ehangach a phan mae angen i Cyfoeth Naturiol Cymru drawsnewid a sicrhau'r manteision a oedd yn sail i'w sefydlu.
7. Mae Grŵp Cynllun Iaith Gymraeg y Rhaglen Cymru Fyw wedi paratoi'r canlynol er mwyn rhoi sylw i'r ymatebion i'r ymgynghoriad:
8. Ail ddrafft o'r cynllun i roi sylw i bryderon yn ymwneud â geiriad rhagnodol a chymhleth, a chryfhau'r pwyslais ar y cynllun fel datganiad o ddyheadau, a'i bod yn cymryd amser i gyflawni ei dargedau. Mae'r ail ddrafft hefyd wedi gwneud ambell newid bach er mwyn ymdrin â honiadau o gamwahaniaethu, drwy sicrhau bod cyfiawnhad busnes da dros y cyfeiriadau ynghylch y ffordd y byddwn yn defnyddio'r cynllun yng nghyswllt staffio a recriwtio. Mae cyhoeddiad diweddar Leighton Andrews ynghylch y safonau sydd ar droed wedi sbarduno rhai mân addasiadau eraill er mwyn sicrhau ein bod yn defnyddio ein cynllun wrth weithio gydag eraill mewn ffordd deg. Atodiad 1
9. Cynnwys dogfen holi ac ateb fel rhan o'r ymateb ffurfiol i'r ymgynghoriad, gan roi sylw i'r prif feysydd sy'n destun pryder. Atodiad 2

10. Tabl sy'n crynhoi'r ymatebion a ddaeth i law yn dangos sut rydym wedi mynd i'r afael â nhw. Atodiad 3
11. Pecyn o ddogfennau sy'n rhoi arweiniad ar gyfer mewnrwyd Cyfoeth Naturiol Cymru er mwyn cynorthwyo pob aelod o staff i ddeall y cynllun a'r hyn y mae'n ei olygu iddyn nhw, yn ogystal ag arweiniad penodol ar rai pynciau allweddol, fel recriwtio a hyfforddiant. Atodiad 4

Cefndir

12. O dan Ddeddf Iaith Gymraeg 1993, mae'n rhaid i gyrff cyhoeddus gael Cynllun Iaith Gymraeg. Mae gan y tri hen gorff gynllun o'r fath. Mae'r Cynulliad Cenedlaethol wedi enwi Cyfoeth Naturiol Cymru yn ffurfiol o dan y ddeddf hon, ac mae Comisiynydd y Gymraeg wedi cyflwyno rhybudd bod angen llunio cynllun. Mae Grŵp Cynllun Iaith Gymraeg y Rhaglen Cymru Fyw wedi paratoi cynllun gan ddefnyddio'r gorau o gynlluniau'r hen gyrff, ac mae wedi rheoli'r ymgynghoriad cyhoeddus mewn cytundeb â Chomisiynydd y Gymraeg.

Y Camau Nesaf

13. Bydd y dogfennau a restrwyd ym mhwynt 3 yn cael eu cyflwyno i Gomisiynydd y Gymraeg erbyn Mawrth 29^{ain} 2013. Bydd aelodau o Grŵp Cynllun Iaith Gymraeg y Rhaglen Cymru Fyw a staff Iaith Gymraeg Clive Thomas yn gweithio gyda'r Comisiynydd i sicrhau bod y cynllun yn cael ei gymeradwyo yn ystod mis Ebrill 2013. Yna, bydd staff yr Iaith Gymraeg a Chyfathrebu Clive Thomas yn mynd ati'n ffurfiol i lansio'r cynllun i'r staff ac i'r cyhoedd, gan gynnwys cyhoeddi sut rydym wedi ymdrin â'r materion a godwyd yn yr ymgynghoriad.

Y Risgiau

14. Os na fydd cynllun yn cael ei gyflwyno i'r Comisiynydd erbyn y dyddiad gofynnol, bydd hyn yn arwain at gerydd gan y Comisiynydd, ynghyd â champau pendant i roi cynllun ar waith; hyd yn hyn, mae'r Comisiynydd wedi gweithio mewn ffordd adeiladol, gan roi cynrychiolydd ar Grŵp Iaith Gymraeg y Rhaglen Cymru Fyw.
15. Os na fydd y cynllun yn cael ei roi ar waith yn sensitif, ac os na sicrhair bod gennym bob amser gyfiawnhad busnes da dros ofynion y Gymraeg, gallai'r cynllun wynebu her gyfreithiol. Cafodd hyn ei grybwyll mewn un neu ddau o ymatebion.

Goblygiadau Ariannol

16. Mae cyllideb "busnes fel arfer" wedi cael ei chynnwys yng Nghynllun Gweithredol 2013-2014 ar sail yr hyn a oedd ar gael yn yr hen gyrff yn ystod y blyneddoddi diwethaf. Bydd unrhyw ofynion cyllid ychwanegol yn cael eu nodi yn ystod 2013-14 wrth i'r cynlluniau gweithredu ar gyfer strategaeth sgiliau a'r cynllun gael eu rhoi ar waith. Bydd y rhain yn cael eu bwydo i mewn i'r gweithdrefnau ar gyfer addasu yn ystod y flwyddyn neu ar gyfer cynllunio gweithredol yn y dyfodol fel y bo angen.

Cyfathrebu

17. Bydd angen mewnbwn yr adran gyfathrebu ym mis Ebrill er mwyn lansio'r cynllun a'r ymateb i'r ymgynghoriad yn ffurfiol.